

Languages on this page:

ISSN 1652-7224 ::: Publicerad den 6 juni 2012

Utskriftsvänlig pdf-fil

Läs mer idrottspsykologi på idrottsforum.org

Läs mer om dans på idrottsforum.org

Läs mer om dansk idrott, idrottspolitik och idrottsforskning på idrottsforum.org

Under 1970-talet utvecklade den amerikanske psykologen Stéphane Sabetti en kroppsorienterad psykoterapi som numera går under beteckningen Life Energy Therapy® (L.E.T.) och som bygger på en förening av olika former av österländskt och västerländskt tankegods kring energi och terapi. Idag erbjuder L.E.T. genom sina Institutes for Life Energy och internutbildade Life Energy Process (L.E.P) terapeuter, i huvudsak i Europa och med organisatorisk bas i Vanløse i Danmark, en rad olika terapiformer, och utbildning i dessa, däribland Acquasus® och Teatro Energetico®, samt den som är föremål för Helle Winthers avhandling, som här recenseras, Dansergia®. Helle Winther disputerade redan 2009 på avhandlingen *Bevægelsespsykologi: Kroppens sprog og bevægelsens psykologi med udgangspunkt i danseterapiformen Dansergia* (Institut for Idræt, København), och det har tagit oss väl lång tid att få fram en kompetent recensent. Till slut fann vi Torun Mattsson, som i sin recension framhåller betydelsen av fördjupade studier om kroppens och rörelsens psykologi, och hon imponeras av Helle Winthers personliga förhållande till och djupa engagemang för dansen, som i mångt och mycket är en förutsättning för en akademisk behandling av ämnet. Vår recensent hade önskat sig en mer kritisk hållning till Dansergia-konceptet, och hon skulle dessutom velat höra fler röster från Winthers empiri, men är i huvudsak positiv till författarens praktikforskningsansats och till studiens övergripande resultat: att dans, konst, musik och expressivitet är väsentliga delar av att vara människa.

Bryggan mellan konst och vetenskap

Torun Mattsson

Institutionen för idrottsvetenskap, Malmö högskola

Helle Winther

Bevægelsespsykologi: Kroppens sprog og bevægelsens psykologi med udgangspunkt i danseterapiformen Dansergia

267 sidor, hft.

København: Institut for Idræt 2009

ISBN 978-87-917-7121-7

Helle Winther är lektor i dans, rörelse och kommunikation vid Köpenhamns universitet. Hon är också dansterapeut i Dansergia. I avhandlingen *Bevægelsespsykologi: Kroppens sprog og bevægelsens psykologi med udgangspunkt i danseterapiformen Dansergia* (2009) är det övergripande syftet att utvidga förståelsen för kroppens språk och rörelsens självutvecklande potential. Vidare syftar avhandlingen till att få djupare kunskap om aspekter av rörelsens och kroppens förbindelse mellan människors emotionella och expressiva dynamik och identitetsprocesser genom en fenomenologisk, narrativ och praktikbaserad undersökning av det rörelsepedagogiska, professionspersonliga och dans- och kroppsterapeutiska fältet med utgångspunkt i dansterapiformen Dansergia. Två problemformuleringar ställs:

1. Hur kan kroppens språk och rörelsens betydelse belysas genom narrativ praktikbaserad undersökning av personliga, sociala och kulturella utvecklingsprocesser i det rörelsepedagogiska, professionspersonliga och dansterapeutiska rummet?
2. Hur kan denna belysning med utgångspunkt i en helhetsorienterad kroppssyn utgöra de första spåren i utvecklingen av en rörelsepsykologi?

I inledningen till avhandlingen beskriver Winther projektet som en resa. Det är dels en resa i den akademiska världen, dels en resa längre in i praxis. En fråga som löper som en röd tråd genom avhandlingen är om det är möjligt att förena konst, kropp och vetenskap och om förmågan att kunna balansera mellan "head and heart". *Bevægelsespsykologi: Kroppens sprog og bevægelsens psykologi med udgangspunkt i danseterapiformen Dansergia* visar att det är möjligt och jag skulle vilja påstå att det är nödvändigt för alla som arbetar med kropp och rörelse i en akademisk kontext.

Avhandlingen består av sju artiklar samt en kappa som beskriver de teoretiska och metodologiska fokuseringarna. Dessutom innehåller avhandlingen en online performance. Helle Winther har arbetat med PhD-projektet under många år samtidigt som hon har tagit en 6-årig dans- och kroppspsykoterapeutisk utbildning i Dansergia genom det internationella *Institute for Life Energy*. Man kan konstatera att hon lever med sitt projekt och att hon som dansare, forskare, utbildare och terapeut är en del av helheten. Det är också detta perspektiv som är förutsättningen för praktikforskning där forskarens egen kropp, subjektiva involvering och praktiska förståelse av materialet krävs.

Spørgsmålet er, hvordan jeg som forsker dels kan bruge data fra min egen undervisning og dels materiale som fordrer, at jeg bevæger mig langt ind i en krops- og dansterapeutisk verden? Hvordan kan jeg i et terapeutisk felt overhovedet få adgang til det materiale, jeg gerne vil undersøge uden at virke intimiderende og grænseoverskridende? (s.47)

Winthers svar på den frågan är att komma närmare kroppen genom att låta den egna kroppen vara ett viktigt forskningsredskap. Kroppen rör sig i tre rum som benämns som *det Bevægelsepædagogiske rum*, *det Professionspersonlige rum* och *det Danseterapeutiske rum*. Det första rummet är primärt Winthers egen undervisning på universitetet där empiri hämtas. Short stories från 206 studenter samt upplevelsebeskrivningar från 25 studenter i arbetet med en solodans finns med i empirin. Från det andra rummet hämtas empirin i form av 35 berättelser från grupper med bred erfarenhet från det kroppskulturella fältet såsom fysioterapeuter, pedagoger och seminiarlärare. I det tredje rummet finns 27 klienter (20 kvinnor och 7 män) från dansterapin, där vissa deltagare har skrivit autoetnografiskt inspirerade berättelser. Helle Winther har sedan valt ut cases som återfinns i de olika artiklarna.

” Natur och kropp, kropp och själ är intimt förbundna. Alla aspekter av livet är levande och kroppen är både subjektiv och intersubjektiv.

I avhandlingen finns en vetenskapsteoretisk utgångspunkt i postmodernismen och Winther hämtar även inspiration från antropologin, autoetnografien och fenomenologin. Merleau-Pontys tankar om den levda kroppen är avgörande för tolkningen. Natur och kropp, kropp och själ är intimt förbundna. Alla aspekter av livet är levande och kroppen är både subjektiv och intersubjektiv.

Den första artikeln, "Bevægelsespsykologi – om identitesoplevelser og kropsligt forankrede forandringsprocesser", tar utgångspunkt i praktikforskning med avsikt att inte bara se kroppens utan även rörelsens multidimensionella betydelse. I artikeln får några berättelser från Max, Signe och Karen lyfta fram frågor om identitet, känslor, kropp och personlig utveckling genom dans. Den andra artikeln, "Danseterapeutiske spor – fra rituel dans till globale netværk og postmoderne udfordringer", är en historisk skildring med syfte att skapa en överblick över dansterapins utveckling. Artikeln tar avstamp i frågan om det finns en outnyttjad potential i att inkludera kropp och rörelse i terapeutiska sammanhang. Dansergia beskrivs som ett nutida exempel av dansterapi och ordet betyder "dance and energy". Stéphane Sabetti har utvecklat formen tillsammans med professionella dansare och kort kan sägas att det är en multidimensionell energibaserad kroppssyn med influenser från såväl väst som öst. Begreppet livsenergi är centralt och ska förstås som en grundläggande och fundamental livskraft.

Den tredje artikeln, "From Crocodile to Woman. The Multidimensionality and Energy Dynamics of Movement Seen in the Light of Dance Therapy Form Dansergia", behandlar rörelsen som primärt språk och undersöker multidimensionalitet och energiförändring i rörelser. Barnet Ninas och kvinnan Claras processer vävs samman med teorin och diskuteras i en kulturell och historisk kontext. Den fjärde artikeln, "Gypsy or hedgedog? Movement, energy and change in dance therapeutic processes in Dansergia", beskriver levda erfarenheter i dans i en terapeutisk process. Kvinnan Asta förändras genom processen från en sluten mussla till en kvinna som vågar ta plats och kan se tillbaka på svåra erfarenheter samtidigt som hon kan se möjligheter i framtiden. Den enskilda kvinnans erfarenheter diskuteras i ett vidare dansterapeutiskt perspektiv.

Den femte artikeln, "The Mothers: Life and Death in Dance Therapeutic Proceses in Dansergia", har temat födelse och död och diskuterar hur avskedstagande och nystart vävs samman i rytmiska vågor som påverkar alla mänskliga rörelser. Artikeln antar en kritisk röst och pekar på det ungdomsfixerade västerländska samhället som gömmer undan döden. Den sjätte artikeln, "Body Contact and Body Language: Moments of Personal Development and Social

and Cultural Learning Processes in Movement Psychology and Education”, ingår i en specialutgåva för FQS (Forum: Qualitative Social Research) med författare från 13 länder som inkluderar experimenterande forskningsmetoder som en bro mellan konst och vetenskap. Till denna artikel hör även en online performance där ett samarbete med fotograf, kompositör, it-supporter, grafiker, musiker och sångare ingår. Med utgångspunkt i kvinnan Sallys kroppsliga erfarenheter undersöks samspelet mellan kropp, person och profession.

Den avslutande artikeln, ”Bevægelsespsykologi – kropssprog og udvikling i det professionspersonlige rum”, diskuterar Sallys levda erfarenhet samt relaterar till sceniska situationsbeskrivningar. Artikeln fokuserar på kropp, rörelse och kommunikation som viktiga komponenter i förändrings- och lärprocesser i det professionspersonliga rummet.

Det är många artiklar i avhandlingen och de kan tyckas spreta åt flera håll, men de hålls samman i en väv av levda erfarenheter. Avhandlingsarbetet är omfattande och Helle Winther har ägnat många år åt forskningsarbetet parallellt med undervisning på universitetet och utbildning till dansteraapeut. Hade någon annan kunnat skriva denna avhandling? Svaret på denna fråga är nej eftersom Helle Winther själv är ”tæt på kroppen” i avhandlingsarbetet. Det är hennes karismatiska person med en livslång relation till dansen som är avgörande för hur hon kan förstå dansens potential. ”Så længe jag kan huske, har jeg danset, og lige så længe har kroppens sprog og bevægelser været et vigtigt flydende anker i min tilværelse” (s. 8).

Frågan är vilka levda erfarenheter i rörelse och dans som krävs för att läsa avhandlingen. Jag anser att alla som är inne i den akademiska världen bör läsa avhandlingen för att kunna diskutera ontologiska och kunskapsteoretiska ställningstaganden. Vad är vetenskap? Vad är kunskap? Vad är konst? Hur kan en praktik utforskas? Däremot tror jag att Dansergia och dansens potential är svårförstådd om du inte själv har dans i kroppen. Dansergia och dansteraپی är ett relativt nytt område och ett av avhandlingens syften är att systematiskt undersöka detta. Avhandlingen försöker inte ge svar, men den vill bidra till nytt vetande inom det idrotts-och kropppsykologiska fältet. Empirin är enorm och Helle Winthers val att använda cases gör att det måste finnas massor med material kvar.

Jag kan ställa mig undrande till att så få röster från empirin får göra sig hörda i avhandlingen. Dessutom saknar jag en kritisk diskussion om Dansergia; är den enbart bra? Däremot är jag djupt imponerad av den energi som flödar genom texten och jag beundrar Helle Winthers mod att skapa något nytt som praktikforskare. Hon visar att dans, konst, musik och expressivitet är väsentliga delar av att vara människa. ”Ansatsen til at udvikle en Bevægelsespsykologi er kun lige begyndt” (s. 11).

© **Torun Mattsson 2012.**

-
- **Köp *Bevægelsespsykologi* från Adlibris.se**
 - **Kjøp *Bevægelsespsykologi* fra Adlibris.no**
 - **Køb *Bevægelsespsykologi* fra Institut for Idræt**
 - **Buy *Bevægelsespsykologi* from Amazon.co.uk**
 - **Buy *Bevægelsespsykologi* from Amazon.com**